

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಕುಮಾರ್.—ಇವರು ಇನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಾಮಪ್ಪ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವರು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕನ್ನಡ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲೇ ಬಾರದು ಎಂದು ಇದೆಯೇನು ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಚ್ಯುತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಗರ (ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರು).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಕಲುಷಿತ ನೀರು ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದೊಡನೆ ತಕ್ಷಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀರು ಬಿಡದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಂಜಾ, ನದಿಯಿಂದ ನೂರೂ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಹರಿದ ನಂತರ ಬೀದರ್ ನಗರದ ಜನರಿಗೆ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆ ಎನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ನೀರಿನ ಒಳ್ಳೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿದಿದೆ. ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತೊಂದರೆ ಎನೂ ಇಲ್ಲ. ನಗರದ ಜನತೆಗೆ ಶುದ್ಧ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

(IV) ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿ ದೀಪದ ಬಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಿಗೌಡ ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್ (ಸಂಕೇಶ್ವರ).—ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶ ದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ದಾರಿದೀಪದ ಬಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಡದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಮತದಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಅಸಹಾಯಕ ರಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಳಕು ಬೀರುವ ಬಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆದೇಶ ನೀಡಬೇಕಾಗಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ಯಾವಗಲ್ (ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ವಿವರ ತರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

(V) ಬೆಳಗಾವಿಯ ಅನಗೋಳದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಮರಾಠಿಗರು ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ

ಶ್ರೀ ಜಿ. ನಾರಾಯಣಕುಮಾರ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಬೆಳಗಾವಿ ಅನಗೋಳದಲ್ಲಿನ ಸರಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡ ಮರಾಠಿಗರು ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ? ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಮರಾಠಿಗರ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದೆಯೇ? ಅಲ್ಲಿನ ಪೋಲೀಸರು ಮರಾಠಿಗರೊಂದಿಗೆ ಶಾಮೀಲಾಗಿ ಇಂಥ ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಉತ್ತರಿಸುವರೆ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ರಘುಪತಿ (ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು).—ಬೆಳಗಾವಿಯ ಅನಗೋಳ ವಿಸ್ತರಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರು ಮಿಟರುಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕಟ್ಟಡವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೨೦೦ ವಂಕಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದು, ಸೂಕ್ತ ಕಟ್ಟಡವಿಲ್ಲ.

(೨) ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಯವರು ತಯಾರಿಸಿದ, ಅಂದಾಜು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರದೇಶ, ಹಿಂದಿನ ಕುರುಂದವಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದವರು ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಿಂದು ನಿಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕೆಲವು ಮರಾಠಿಗಳು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಎತ್ತಿದರು. ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಗೆ ಆಟದ ಬಯಲಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗುವುದೆಂದೂ ಮರಾಠಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಭಾಷಾ ಸೌಹಾರ್ದ ಕೆಟ್ಟು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದೆಂದು ಶಂಕಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಯ ಪುನರಾವೇಶ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ತಡೆಯಾಜ್ಞೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

(೩) ಸೂಕ್ತ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರದೇಶ ಒದಗಿಸಲು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಥಳ ಒದಗಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(೪) ಶಿಕ್ಷಣ ಖಾತೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಾ ರಾಜಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬಾರದು ಎಂಬುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಈ ಭೇಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ.

(೫) ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಭಾಷಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗದಂತೆಯೂ, ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡ ಇಲ್ಲವೇ, ಮರಾಠಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ನಾನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

(VI) ಮಂಗಳೂರು ಅಳಿವೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೂಳೆತ್ತುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

ಅತಿ ತುರ್ತಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬ:—ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರರು ತಮ್ಮ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲಾಂಚಿಗಳನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ತಂದು ಇಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಇದೀಗ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು ನೀರಿಗೆ ಇಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಸದಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಉತ್ಪಾದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಭಯವೂ ಇದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಅಳಿವೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೂಳೆತ್ತುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕರು ಜೀವ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತುಂಬಾ ನಷ್ಟ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಅಳಿವೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೂಳೆತ್ತುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮೀನುಗಾರರ ದೋಣಿ-ಲಾಂಚಿಗಳು ಪರಕರಿಗೆ ತಾಗಿ ಅಪಾಯ ಒದಗುವ ಭಯವಿದೆ. ಜೀವ ಹಾನಿಯಾಗುವ ಭಯವೂ ಇದೆ. ಆದಕಾರಣ ಕೂಡಲೇ ಮಂಗಳೂರು ಅಳಿವೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೂಳೆತ್ತುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅತಿ ತುರ್ತಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಬಂದರುಗಳ ಸಚಿವರು):—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಂಗಳೂರು ದಿಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಮುದ್ರದ ಆಳವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ದೋಣಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಲು ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಬತ್ತಾಯವಿತ್ತು. ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಮುದ್ರದ ಆಳವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಲು ಮೇಲಿನಿಂದ ಬರುವ ನೀರಿನ ರಭಸವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಇಕ್ಕೆಡೆಗಳೆಲ್ಲೂ ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹೊರತು, ಅ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಮಂಳು ದಿಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರೂ ಸಹ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.